

הגנתם אמנותם

הקורונה, הרואה ואינה נראית, הפוגעת ואינה נפגעת – לפחות בינתיים – תחולל מהפכים כאלה ואחרים בחיי בני אנוש בתבל ומלואה, וגם במדינת ישראל. וכך, המפגש בין תושבי בני-ברק לבין חלקיה האחרים של מדינת ישראל אולי יגרום להרהור שני אצל תושבי העיר בכלל, וצעיריהם – שהם הרוב – בפרט.

כשפרצה המגפה, נאמר תחילה בקהילה החרדית שמה שהיה הוא שימשיך להיות. לאחר מכן, נתלו העיניים במו"רי הדור, דוגמת הרב הישיש קנייבסקי – וזה דחה על הסף כל חריגה מצו החיים, כפי שהוא מופקד עליו. בהמשך, החל מפנה הדרגתי שהוביל להוצאת היתרים לסגירתם של בתי כנסת ושל מקוואות. גם לאחר מכן, עם זאת, נמשכו החיים שלהם הורגלו תושבי בני-ברק מימים ימימה, מעורבים זה בזה, מתקשים לקבל עול מלכות של שלוחי המדינה המצ"וים על התכנסות בבתיים. כתוצאה מכך, נוצר בלבול זמני שמקורו בהתנגשות בין צווי המדינה, הנחיות המערכת הרפואית ותחושה של "צדיק באמונתו יחיה". רק לאחר רונה החלה לחלחל ההכרה בבני-ברק שיום המחר לא יהיה כיום האתמול.

מקורו של הקרע הזה בצמד המילים "תורתם אמנותם". בראשית ימי המדינה נקבע כי במצב חירום יונהג גיוס חו"בה לצה"ל, ומצב חירום זה קיים עד היום. ראש הממשלה ושר הביטחון הראשון דוד בן-גוריון נאות אז להעניק דחיית גיוס

ל-400 תלמידי ישיבות חרדיות בירושלים, על בסיס הכ"רה בכך ש"תורתם אמנותם", ומאז ועד היום מוענקת דחייה זו לתלמידי ישיבות, בעוד שנערות חרדיות פטורות משרות מ"מטעמים שבמצפון או בהכרה דתית". בשנות ה-80 אף הורחב מספר הזכאים מטעמים שונים, והתוצאה הייתה התחזקות ההתבדלות של המגזר החרדי מהמגזרים האחרים. ואף שהתברר כי יש קללה ולא ברכה בריבוי המשוחררים בגיוס – כמו המצוקה הכלכלית בציבור החרדי, שנובעת מכך שעל דחויי הגיוס נאסר לעבוד – ההנהגה הרבנית החרדית מאוחרת בראייתה את ההסדר כחיובי וכחיובי.

כעבור שנים פסק בג"ץ נגד הענקת פטור גורף לכלל תלמידי הישיבות. הפסיקה הולידה תגובות, ובשלב מסוים הודיעה המדינה לבית המשפט העליון כי כשל כליל הניסיון לשנות את ממדי ההתגייסות לצבא בקרב בני הישיבות שמ"ספרם התעצם והלך והם מונים כ-70 אלף. בתקופתה של שרת המשפטים איילת שקד נבחן הליך חוקתי חדש, אלא שת"חיש מערכות הבחירות אשתקד דחה את המשכו לשנת 2022. בני-ברק היא סמל ודוגמה ליישוב החרדי. היא נחשבת ליישוב צעיר יחסית מבחינת אוכלוסייתה, שרוב רובם של צעיריה לא מתגייסים לצה"ל. שהותם העכשווית של חיילי צה"ל בבני-ברק, והמפגש עם בני גילם בקרב האוכלוסייה האזרחית, יכול אולי להסיר מחסום ולגרום לחשיבה שנייה אצל תושבי בני-ברק – ולהעלות את קרנה של מצוות הש"מירה על ארץ ישראל, שבלעדיה לא ניתן לקיים את מצוות לימוד התורה. ואולי, בעזרת השם, תבוא לחלקים בתוכם ההכרה כי צה"ל הוא מתנת אלוהים לעמו – וגם להם כדאי להימנות עימו. הלוואי. ■

החיכוך מפאת השמירה על הסגר בין גבריה הצעירים לבין יחידות צה"ל יכול אולי להסיר מחסום ולגרום לחשיבה שנייה אצל תושבי בני-ברק